

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور - مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی
استان فارس

عنوان:

**پهنه‌بندی زیستگاهی تالاب مهارلو
(استان فارس) به منظور بهره‌برداری پایدار و حفاظت**

مجری:

مهرداد زمان پور

شماره ثبت

۶۲۶۹۶

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور - مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان
فارس

عنوان طرح/ پروژه: پهنه‌بندی زیستگاهی تالاب مهارلو (استان فارس) به منظور بهره‌برداری پایدار و حفاظت

کد مصوب: ۹۸۰۸۷۵-۰۱۸-۰۱۲-۵۰-۲۴

نام و نام خانوادگی نگارنده/ نگارندگان: مهرداد زمان پور

نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه‌ها و طرح‌های ملی و مشترک دارد): -

نام و نام خانوادگی مجری: مهرداد زمان پور

نام و نام خانوادگی همکار(ان): احمد حاتمی، مهناز ربانی‌ها، سیدابراهیم صفوی، امین عظیم‌حقیقی، فرزانه
اصلاحی

نام و نام خانوادگی مشاور(ان): غلامرضا قهاری

نام و نام خانوادگی ناظر(ان): -

محل اجرا: استان فارس

تاریخ شروع: ۱۳۹۸/۰۱/۰۱

مدت اجرا: ۱ سال و ۶ ماه

ناشر: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۴۰۱

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی‌ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

«سوابق طرح یا پروژه و مجری مسؤل / مجری»

طرح/پروژه: پهنه‌بندی زیستگاهی تالاب مهارلو (استان فارس) به

منظور بهره‌برداری پایدار و حفاظت

کد مصوب: ۹۸۰۸۷۵-۹۸-۰۱۸-۱۲-۰۵۰-۲۴

شماره ثبت (فروست): ۶۲۶۹۶ تاریخ: ۱۴۰۱/۱۰/۳

با مسؤلیت اجرایی جناب آقای مهرداد زمان‌پور دارای مدرک

تحصیلی دکتری تخصصی در رشته اکولوژی می‌باشد.

پروژه توسط داوران منتخب بخش اکولوژی منابع آبی در تاریخ

۱۴۰۱/۹/۱۴ مورد ارزیابی و با رتبه خوب تأیید گردید.

در زمان اجرای پروژه، مجری در:

ستاد پژوهشکده مرکز ایستگاه

با سمت عضو هیئت علمی در مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی

و منابع طبیعی استان فارس مشغول بوده است.

عنوان	«فهرست مندرجات»	صفحه
چکیده	.....	۱
۱- مقدمه	.....	۲
۱-۱- پهنبندی	.....	۲
۱-۲- زیستگاه	.....	۳
۱-۳- پهنبندی تالاب‌ها به روش مدوت	.....	۳
۲- پیشینه پژوهش	.....	۴
۲-۱- رده‌بندی زیستگاهی	.....	۴
۲-۲- طرح‌های انجام شده در جهان	.....	۴
۲-۳- طرح‌های انجام شده در ایران	.....	۶
۳- مواد و روش‌ها	.....	۱۲
۳-۱- موقعیت جغرافیایی تالاب مهارلو	.....	۱۲
۳-۲- ساختار طبقه بندی MedWet	.....	۱۳
۳-۳- گام‌های شناخت و دسته‌بندی سامانه‌ی تالاب مهارلو	.....	۲۰
۳-۳-۱- شناخت سامانه‌ها	.....	۲۰
۳-۳-۲- شناخت زیرسامانه‌ها	.....	۲۱
۳-۳-۳- شناخت رده‌های تالاب	.....	۲۱
۳-۳-۴- شناخت زیررده‌ها	.....	۲۲
۳-۳-۵- شناسایی توصیفگر رژیم آبی دریاچه	.....	۲۳
۳-۳-۶- توصیفگر شوری آب	.....	۲۴
۳-۴- روی هم گذاری داده‌ها و نقشه‌ها	.....	۲۵
۴- نتایج	.....	۲۶
۴-۱- مرز تالاب	.....	۲۶
۴-۱-۱- سامانه‌های شناخته شده در تالاب مهارلو	.....	۲۷
۴-۱-۲- زیرسامانه‌ها	.....	۲۷
۴-۱-۳- رده‌های تالاب	.....	۲۸
۴-۱-۴- زیررده‌ها	.....	۳۰
۴-۲- نتیجه تحلیل عکس‌های ماهواره‌ی تالاب: توصیفگرهای سازگان (رژیم) آب	.....	۳۱

۳۴	۳-۴- توصیفگرهای شوری آب.....
۳۷	۴-۴- پهنه‌بندی تالاب مهارلو.....
۳۹	۵- بحث و نتیجه‌گیری.....
۴۲	پیشنهادهایی برای حفاظت.....
۴۲	بهره‌گیری خردمندانه.....
۴۷	پیوست.....
۴۸	شناسایی اطلاعات پایه.....
۴۹	آب‌دهی ورودی به دریاچه مهارلو.....
۵۱	زمینشناسی عمومی و ساختار تکتونیکی مهارلو (بهرامی، ۱۳۶۹).....
۵۵	فهرست انواع زیستگاه‌های آی‌یوسی‌ان در تالاب مهارلو.....
۵۷	تصویرهایی از زیستگاه‌های پیرامون تالاب.....
۶۰	منابع.....
۶۳	چکیده انگلیسی.....

چکیده

برای آن که از منابع به‌روشی پایدار بهره گرفته شود، و بخش‌های مهم اکوسیستم و زیستگاه‌های ارزشمند آن کم‌ترین آسیب را ببینند لازم است اکوسیستم‌ها شناسایی شود و بخش‌های مختلف آن بر پایه‌ی توان‌مندی‌ها و حساسیت‌ها پهنه‌بندی شود. روش مدوت (سامانه‌ی طبقه‌بندی زیستگاهی تالاب‌های مدیترانه) برای شناسایی تالاب‌ها با طبقه‌بندی پلکانی زیستگاه‌های درون آن‌ها به کار می‌رود. تالاب‌ها را براساس پوشش گیاهی غالب، خاک و آب‌شناسی شناسایی و مرزبندی می‌کنند. عوامل سنجش‌ازدور برای تعریف کردن زیستگاه‌ها به کار گرفته، و در نتیجه بیش‌ترین حجم اطلاعات با کم‌ترین کار میدانی فراهم آورده می‌شود. ترازهای مختلف اطلاعات تالاب مهارلو از بازدیدهای میدانی و منابع پیشین تهیه و ترکیب کرده شد. داده‌های سازگان آبی با عکس‌های ماهواره‌ی فصلی از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۸ و تحلیل کردن آن در سامانه‌ی اطلاعات جغرافیایی در نرم‌افزار ArcGis به دست آمد. در بخش‌هایی که اطلاعات کم‌تر بود، مانند گیاهان تالابی و جنس رخ‌نمون بستر دریاچه، بازدیدهای میدانی و نمونه‌برداری از ۳۹ ایستگاه در اردیبهشت ۱۳۹۹ انجام شد. گیاهان شناسایی و بر مبنای یک‌ساله یا چندساله بودن، و بن‌درآب یا غوطه‌ور بودن رده‌بندی کرده شد. با روی هم گذاشتن و برخورد دادن لایه‌های رقومی دارنده‌ی اطلاعات پوشش گیاهی غالب، خاک و آب‌شناسی در نرم‌افزار ilwis، پهنه‌های گوناگون زیستگاهی جدا و با شناسه‌های معیار بین‌المللی مشخص کرده شد، و نقشه‌ی زیستگاه‌ها در سامانه‌ی اطلاعات جغرافیایی به دست آمد. در مجموع ۴۲ زیستگاه گوناگون در تالاب مهارلو شناسایی شد، که مهم‌ترین آن‌ها زیستگاه ماندآب-پوشش گیاهی پدیدار-پایدار-آب‌گیری فصلی-میکسوسالین (P-EPSX)، ماندآب-پوشش گیاهی پدیدار-پایدار-آب‌گیری گذرا-میکسوسالین (P-EPTX)، دریاچه‌ی ساحلی-پوشش گیاهی پدیدار-پایدار-آب‌گیری فصلی-میکسوسالین (LLEPSX)، و دریاچه‌ی ساحلی-پوشش گیاهی پدیدار-پایدار-آب‌گیری نیمه‌دایمی-میکسوسالین (LLEPLX) بود.

واژه‌های کلیدی: اکوسیستم‌های آبی، مهارلو، طبقه‌بندی زیستگاهی، مدوت